

Terje Torvik.

2018-07-04 16:58 CEST

Ett år i Kabul förändrade hans syn på återvändande

Terje Torvik är tillbaka i Sverige efter ett år som återvändandesambandsman i Kabul.– På plats i Kabul blev en sak särskilt tydlig. Att återvändarna har så mycket att vinna på att förbereda sig för livet i Afghanistan. Tyvärr kommer många tillbaka helt oförberedda, säger han.

[Se Terje Torvik berätta om återvändande i Almedalen.](#)

I Kabul arbetade Terje Torvik på svenska ambassaden. Hans huvuduppgift var att förmå myndigheter och organisationer i Afghanistan att samverka så bra som möjligt när de hjälper personer som återvänder. Han var anställd av Migrationsverket inom ramen för EU-projektet EURLO*.

Under året i Kabul hade Terje mycket tid att fundera över återvändandearbetet.

– Jag såg att afghaner faktiskt återvänder till Afghanistan från olika europeiska länder. Från de personer som träffar återvändare fick jag veta att de som inte förberett sig hade mycket svårare att etablera sig. De som har planerat i förväg kan ha både pengar** och ett tillfälligt boende som väntar, men de måste ha ansökt om det före avresan. Och lika viktigt är att de har en plan för sin fortsatta försörjning.

Terje säger att han förstår de många unga afghaner som inte vill resa till Afghanistan, men många måste trots allt göra det om de inte bedöms ha

skyddsbehov.

– Jag är inte naiv, det är inte lätt att återvända. Men de flesta kan etablera sig som entreprenörer. Det råder brist på exempelvis elektriker, plåtslagare, snickare, bilmekaniker, kockar, personer som talar engelska och it-tekniker, säger han.

Han menar att det ofta kan räcka med en kortare praktisk utbildning i Sverige och någon slags affärsplan för att kunna starta eget. Dessutom finns det organisationer på plats som ger stöd och råd.

– Jag önskar att alla som får avslag på sina asylansökningar tidigt börjar fundera på plan B. Om de har två alternativa spår för sitt fortsatta liv kan de hinna göra mycket innan ett eventuellt avslag från migrationsdomstolen vinner laga kraft. Att inte göra någonting alls är ett stort slöseri.

Ofta svårt att diskutera återvändande

Migrationsverkets återvändandeprocess är dock uppbyggd så att tankarna om plan B kan väckas tidigt, vid de uppföljningssamtal som handläggarna har innan ett beslut om utvisning vinner laga kraft. Där kan diskussioner om vikten av förberedelser inför ett återvändande föras.

Enligt Terje finns det en mur av motvilja mot att ens tänka på ett nytt liv i Afghanistan hos många asylsökande. Att nå igenom den muren är en stor utmaning. Och ofta förstärker de sökandes nätverk i Sverige dessa tankar.

– Förtroendet för Migrationsverket är oftast lågt och därför behöver vi ha hjälp av andra aktörer, till exempel kommuner och frivilligorganisationer för att nå fram. Det vi kan göra är att stå upp för våra beslut och ta diskussionen med de som är berörda. Ingen tjänar på att vi är undflyende.

Att diskutera återvändande är ofta svårt för handläggarna eftersom det gör de asylsökande ledsna och upprörda. Det är många som har satsat allt på att ta sig till Sverige och ser i många fall ingen framtid i landet de måste återvända till.

– Konsekvenserna av att inte prata om återvändande är att de som återvänder kommer oförberedda till Afghanistan. Det vi inte gör *här* i Sverige blir tiofalt värre *där* i Afghanistan. Vi ska inte vara rädda för det vi *gör* utan för det vi *inte gör*. Det var först när jag arbetade i Afghanistan som jag förstod det fullt ut. Självt känner jag större trygghet i mitt arbete med återvändande efter tiden i Afghanistan än före.

Tillbaka i Sverige som expert på återvändande

Terje Torvik är nu tillbaka på verket som expert på återvändande. Han har arbetat med frågan sedan han började på Migrationsverket 2002. Under våren har han åkt runt till olika mottagnings- och återvändandeenheter för att stötta återvändandehandläggarna, exempelvis genom att sitta med vid återvändandesamtal.

Utifrån din position – hur ser du på säkerhetsläget i Afghanistan?

– Det varierar kraftigt. Under min tid i Kabul hörde jag två-tre explosioner och ett mindre antal skottlossningar, men man ska komma ihåg att jag var begränsad till en liten del av staden. Säkerhetsläget skiljer sig från provins till provins och från distrikt till distrikt. Jag besökte exempelvis Bamiyan, en provins 13 mil från Kabul, där det är mycket lugnt. I Bamiyan kunde vi röra oss utan något större säkerhetsarrangemang, men fattigdomen var väldigt påtaglig.

Men själv levde du med mycket stränga säkerhetsföreskrifter?

– Ja, så var det. Det berodde till stor del på att jag var diplomat som är den mest påpassade gruppen. Om jag hade jobbat för en frivilligorganisation eller ett privat företag hade jag själv kunnat gå runt i vissa delar av Kabul. Det är en del västerlänningar som rör sig där.

Var du någon gång rädd?

– Nej. Det värsta var isoleringen på den svenska ambassaden, där jag både bodde och arbetade. Mina möjligheter att röra mig utanför ambassadens område var mycket begränsade.

Varför tror du att så många afghaner absolut inte kan tänka sig att återvända till

Afghanistan?

– I grunden handlar det om bristen på framtidstro. Den beror på konflikten och korruptionen i landet.

Är det fler länder som skickar tillbaka afghaner till Afghanistan?

– Ja, i Kabul var vi flera utsända från EU-länder som regelbundet diskuterade mottagandet av personer som återvänder från Europa. Vi jämförde också våra stödprogram och under min tid utökade Frankrike och Tyskland sina stödpaket. Jag tycker att Sverige ger ett mycket bra stöd till de återvändande – om de vill ta emot det.

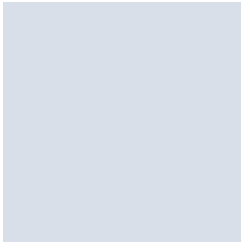
*Terje Torviks arbete i Kabul finansierades av EURLO – European Union Return Liaison Officers. För närvarande deltar 17 EU-länder i projektet. Syftet är att öka samarbetet mellan de deltagande länderna och att utveckla ett gemensamt arbetssätt för återvändande till länder utanför EU. Projektet placerar också sambandsmän i aktuella länder. Tanken är att de ska kunna underlätta återvändande och knyta närmare kontakter med de lokala myndigheterna. Projektet finansieras av EU:s asyl-, migrations- och integrationsfond (AMIF)

** Läs mer om [återetableringsstöd](#) och stödinsatser via [EU-programmet ERIN](#).

Migrationsverket är den myndighet som prövar ansökningar från personer som vill besöka, bo eller söka skydd i Sverige eller som vill bli svenska medborgare.

Besök vår webbplats www.migrationsverket.se

Kontaktpersoner



Migrationsverkets presskontakt

Presskontakt

presstjansten@migrationsverket.se

010-485 66 55, kl.8-17 på vardagar, övrig tid via mejl.

Vid pågående nyhetshändelser nås pressjouren på 010-485 66 55 utanför kontorstid. Uppdateringar sker då även via vår hemsida, samt på twitter och facebook.